

● Faktablad

Språktest vid rekrytering

Många arbetsgivare överväger att använda språktest vid rekrytering. Men de språktest som finns idag är i huvudsak framtagna för undervisning, och visar inte om personens språkkunskaper motsvarar den nivå som krävs för att klara arbetsuppgifterna i verkligheten. Om ett språktest ska fungera vid rekrytering måste man först ha identifierat vad som är en tillräcklig språklig nivå för just de arbetsuppgifter som personen ska utföra, och sedan utforma testet utifrån språket på arbetsplatsen.

Språkförmåga – kommunicera och fungera i arbetet

Den språkförmåga som behövs för att kunna kommunicera och fungera i arbetet består av flera kompetenser som samverkar. Det handlar om färdigheter som läsförståelse, skriftlig färdighet, muntlig färdighet och hörförståelse. Man behöver också

- Ha kunskap om språket som system (grammatik, ordförråd, uttal etc.).
- Veta hur man gör språkliga val och anpassar språket efter syfte, sammanhang och mottagare.
- Veta hur man använder sig av kommunikativa strategier för att få kommunikationen att fungera, t.ex. omskrivningar, omformuleringar, gester, avstämningar och upprepningar.

Språktest och rekrytering

Idag har bara ett fåtal verksamheter i Sverige specifika riktlinjer för vilken språklig nivå som krävs för olika yrken och arbetsuppgifter. Sådana riktlinjer finns till exempel för legitimerade yrken inom hälso- och sjukvård och för legitimerade lärare.

I Sverige finns heller inga krav på språktest för anställning, men många arbetsgivare överväger att använda språktest vid rekrytering. I det sammanhanget är det viktigt att vara medveten om att ett språktest som förväntas ge information om huruvida en person har den språkliga färdighet som krävs för arbetet måste bygga på den språkliga kompetens som gäller för den egna verksamheten. Verksamheten måste alltså först kartlägga och definiera vad som är en tillräcklig språklig nivå för en viss typ av arbetsuppgift, och sedan konstruera språktestet utifrån detta.

Rätt framtagna och rätt använda kan språktest ge värdefull information om en persons språkförmåga, men språktest är inte en enkel lösning på komplexa problem. Ett språktest tar heller inte bort behoven av språkstödande insatser på arbetsplatsen. Däremot kan det ge information



● Faktablad – Språktest vid rekrytering

om vilket språkstöd som behövs. Ett medvetet och genomtänkt språkstöd kan också göra det lättare att anställa även den som behöver utveckla sin svenska.

Ta fram språktest

För att ta fram ett språktest som fungerar för en specifik verksamhet är det viktigt att samarbeta med språkexperter (som kan språktestning) och domänexperter (som kan yrket och de kommunikativa sammanhangen på arbetsplatsen).

Läs vidare

Faktablad – Europarådets språkskala för bedömning av språkfärdigheter

Faktablad – Medarbetarsamtal om språkkunskaper

Faktablad – Yrkessvenska är mer än ord

Underlag till Faktablad – Språktest vid rekrytering

Maria Rydell, lektor i svenska som andraspråk, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet

